fort geldersoord

De Schans, Westervoort

gemeente Westervoort

Ontvangstdatum : 13-04-2026
Documentnummer: D2026-00043074

Kwaliteitshandboek

19 maart 2026

JAN BAKERS. ARCHITECTEN

Wonen op het Fort Geldersoord

Fort Geldersoord

Algemeen

Centraal in het Park De Schans ligt Fort Geldersoord. Daar waar in het verleden het fort als verdedigingswerk lag ontstaat een nieuw fort. Ditmaal niet ter verdediging maar als bijzonder woongebied. Het Fort Geldersoord zal op een eigentijdse manier herrijzen waarbij de uitstraling en ruimtelijke verschijningsvorm van het oorspronkelijke fort of bastion als belangrijk vertrekpunt en inspiratie gelden.

Het fort kent een gesloten sfeer aan de buitenzijde. De openheid bevindt zich binnen het fort, vanuit het landschap is een robuust, krachtig en massief bouwwerk te zien. Daarbij wordt de confrontatie gezocht tussen de bebouwde ‘binnenwereld’ van het fort en het ruige groene landschapspark, waarin tevens elementen van de fortificatie weer beleefbaar zijn gemaakt.

Het vroegere garnizoensgebouwtje moet als element of ‘footprint’ terugkomen in de inrichting van de buitenruimte of een annotatie maken dat er historisch onderzoek ligt waarin de karakteristieken nader staan beschreven.

Het fort wordt niet letterlijk gereconstrueerd, maar een eigentijdse interpretatie is het resultaat, waarbij diverse elementen (waaronder de basisvorm / hoofdopzet) herinneren aan het oorspronkelijke fort.

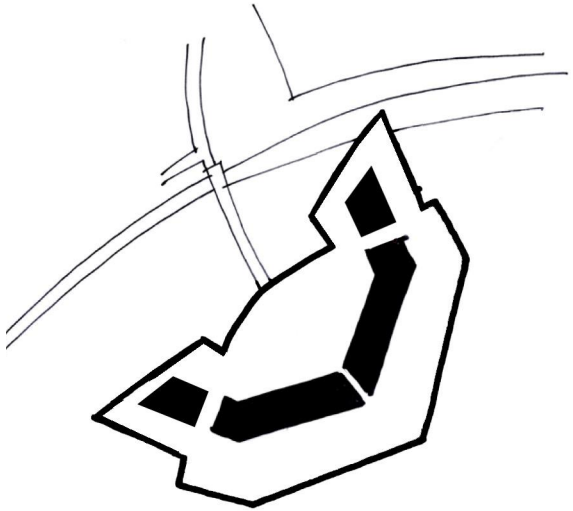
Het vormt als zodanig een reflectie op het verleden. Het fort kent in haar nieuwe woonfunctie een collectieve uitstraling, woningen zijn niet of zeer beperkt individueel herkenbaar. De woningen ondersteunen en versterken altijd de herkenbaarheid van de fortificatie.

Verkaveling en organisatie

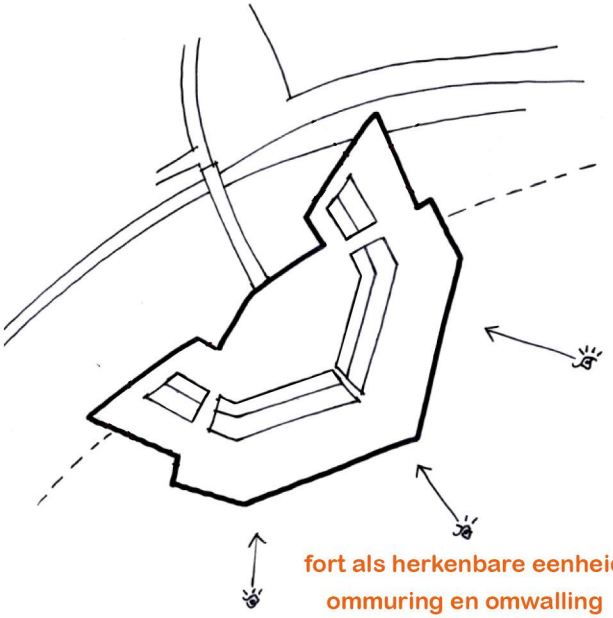
De hoofdvorm van het fort is gebaseerd op oude plattegronden en gravures. Het fort heeft in haar contouren haar oude vorm weer teruggekregen. De woningen volgen de contouren van het fort waardoor er een centrale open ruimte ontstaat. Deze open ruimte krijgt een groene inrichting.

De woningen in het fort zijn grondgebonden rijwoningen met een hoogteopbouw in twee lagen met een kap waarbij de individuele herkenbaarheid van iedere woning nadrukkelijk wordt vermeden. Voor alle woningen geldt dat deze zijn afgedekt met keramische pannen.

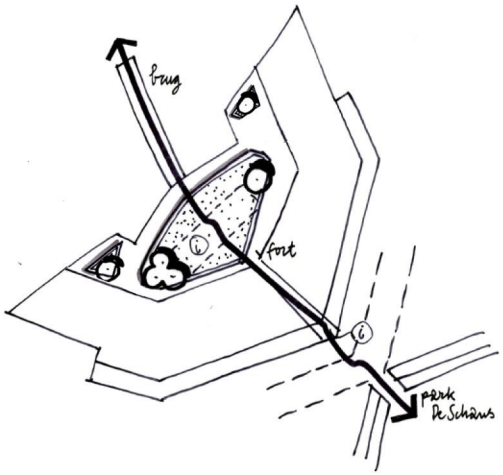
Alle bebouwing (aan de binnenzijde van het fort) draagt bij aan een eenduidige herkenbaarheid, het fort toont zich als een stoer, stevig en onwrikbaar element in het Park de Schans.

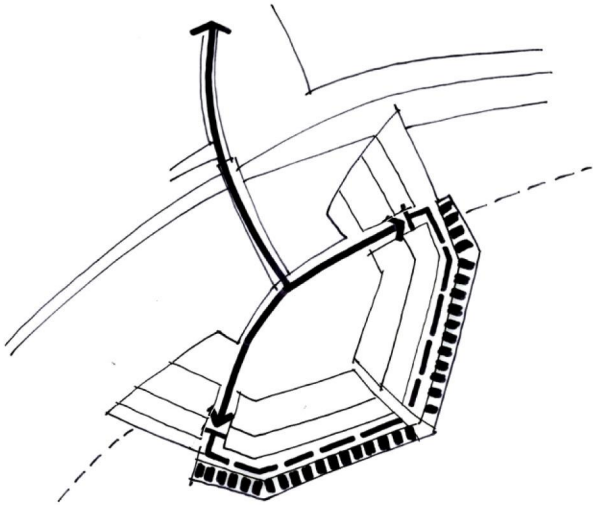
bebouwingsstructuur

fort als herkenbare eenheid
ommuring en omwalling

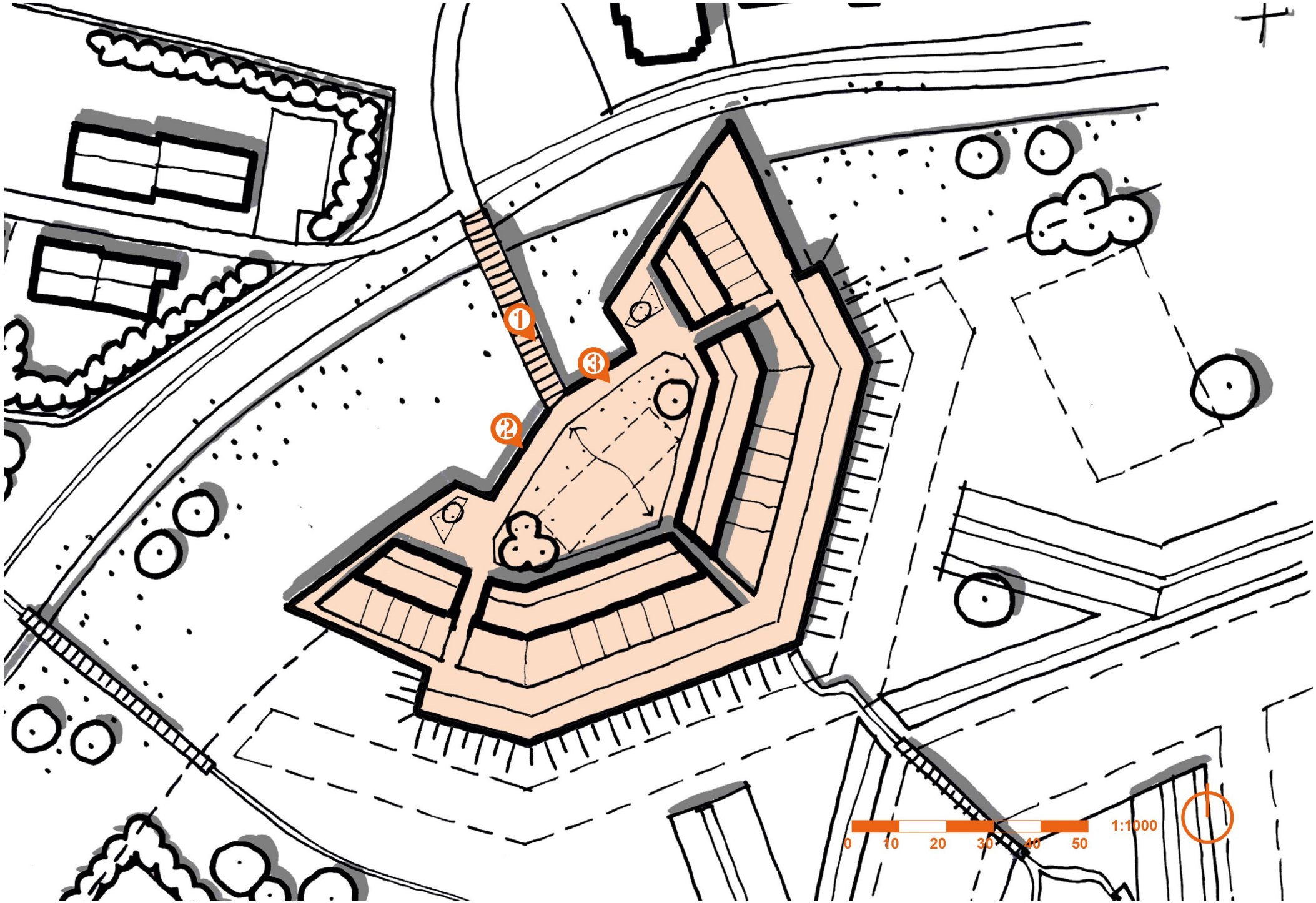

fort als schakel; doorgang fort-park
via centrale, groene ruimte

bereikbaarheid en parkeren

De centrale open ruimte biedt ruimte voor verblijf en ontspanning en heeft een groen karakter. Bij voorkeur wordt het mogelijk om in de ruimte ook informatie te krijgen over de geschiedenis van het fort en aanliggende park.
Het fort is bereikbaar via de brug over het inundatiekanaal. De brug geeft toegang tot de centraal gelegen open ruimte. In de ruimte zijn nagenoeg geen geparkeerde auto’s zichtbaar. Kort parkeren ten behoeve van bezoek is mogelijk. Bewoners parkeren aan de achterzijde van de woningen. Via twee toegangen is een achterstraat bereikbaar die toegang geeft tot de parkeerplaatsen, bergingen en achtertuinen. Het maximale aantal parkeerplaatsen dat het project nodig heeft is 45. Bewoners parkeren is ook gesitueerd in de collectieve achterstraat. Door het toepassen van de achterstraat wordt het overgrote deel van de parkeerbehoefte aan het zicht onttrokken. Het is optioneel om 5 bezoekersparkeerplaatsen in de directe omgeving te maken waarbij de loopafstand maximaal 250 meter mag bedragen. Bezoekers parkeren incidenteel in de centraal gelegen ruimte. Deze parkeerplaatsen zijn openbaar toegankelijk en zonder meer bereikbaar.

1
2
3
1:1000
0
10
20
30
40
50

Kwaliteitsaspecten

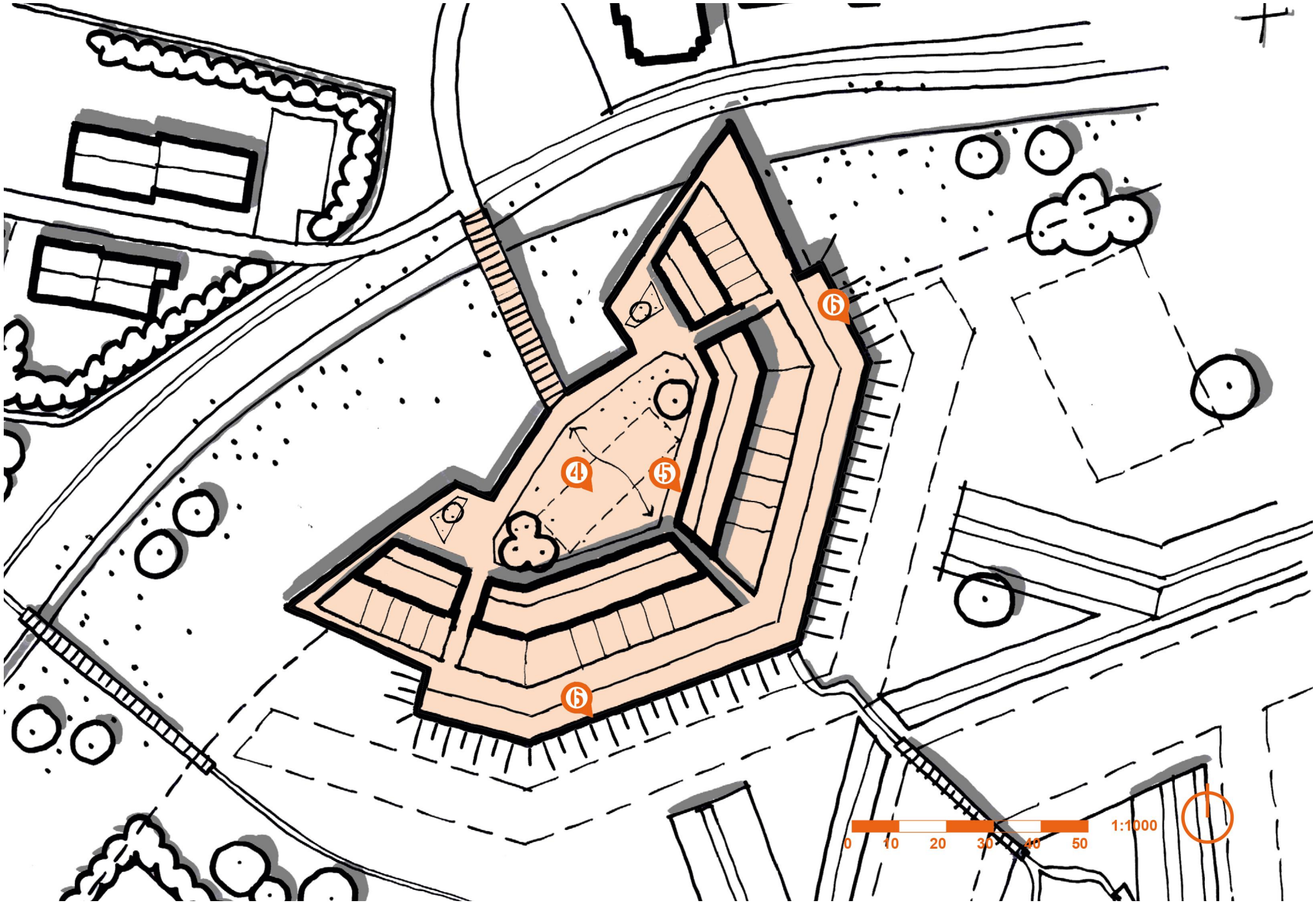
Fort Geldersoord

Randvoorwaarden en richtlijnen voor uitwerking
Een fort als woningbouwcomplex is bijzonder. Om het
karakter van het fort goed tot uitdrukking te laten komen zijn er een aantal specifieke uitwerkingsregels aan de orde. Het doel daarbij is te komen tot een zo krachtig en eenduidig herkenbaar fort, een fort dat goed past in het Park De Schans.
De uitwerkingsregels zijn terug te vinden in de doorsnede van het Fort Geldersoord. Iedere uitwerkingsregel is genummerd. Per uitwerkingsregel is een omschrijving opgenomen. Deze omschrijving vormt de ontwerprichtlijn voor de architect/vormgever en het toetsingskader voor planbeoordelaars.

1. Brug over het inundatiekanaal
De brug over het inundatiekanaal heeft een industriële
uitstraling en is uitgevoerd met stelconplaten. De brug wordt uitgevoerd van aarde met een duiker welke het kanaal verbonden houdt. De stelconplaten sluit in kleurstelling aan bij de bestrating toegepast binnen het fort. Vanaf het brugdek is zicht op het inundatiekanaal mogelijk.

2. Ommuring en haag van het fort (zijde inundatiekanaal)
Aan de waterzijde van het fort wordt een lage haag voorzien, waar de bebouwing begint zal de haag overgaan op een metselwerk muur. De muur toont zich als een stevige en dikke gemetselde muur. De muur loopt tot en met de eerste driehoeken en is uit één soort metselsteen (kleur en vorm) opgetrokken. In de muur van het fort worden geen openingen aangebracht.
De bovenzijde van het metselwerk mag met een afdekking uit natuursteen worden afgewerkt.

3. Inrichting straten en paden op het fort
De inrichting van de straten en paden op het fort is eenvoudig en sober. De buitenruimte is hier als verblijfsgebied aangemerkt, derhalve zijn voetpaden en de rijloper voor de auto één. Het materiaal is eerlijk en passend bij een fort. Een combinatie van gebakken elementenverharding en beton (in de vorm van betonbaan of stelconplaten) heeft de voorkeur.

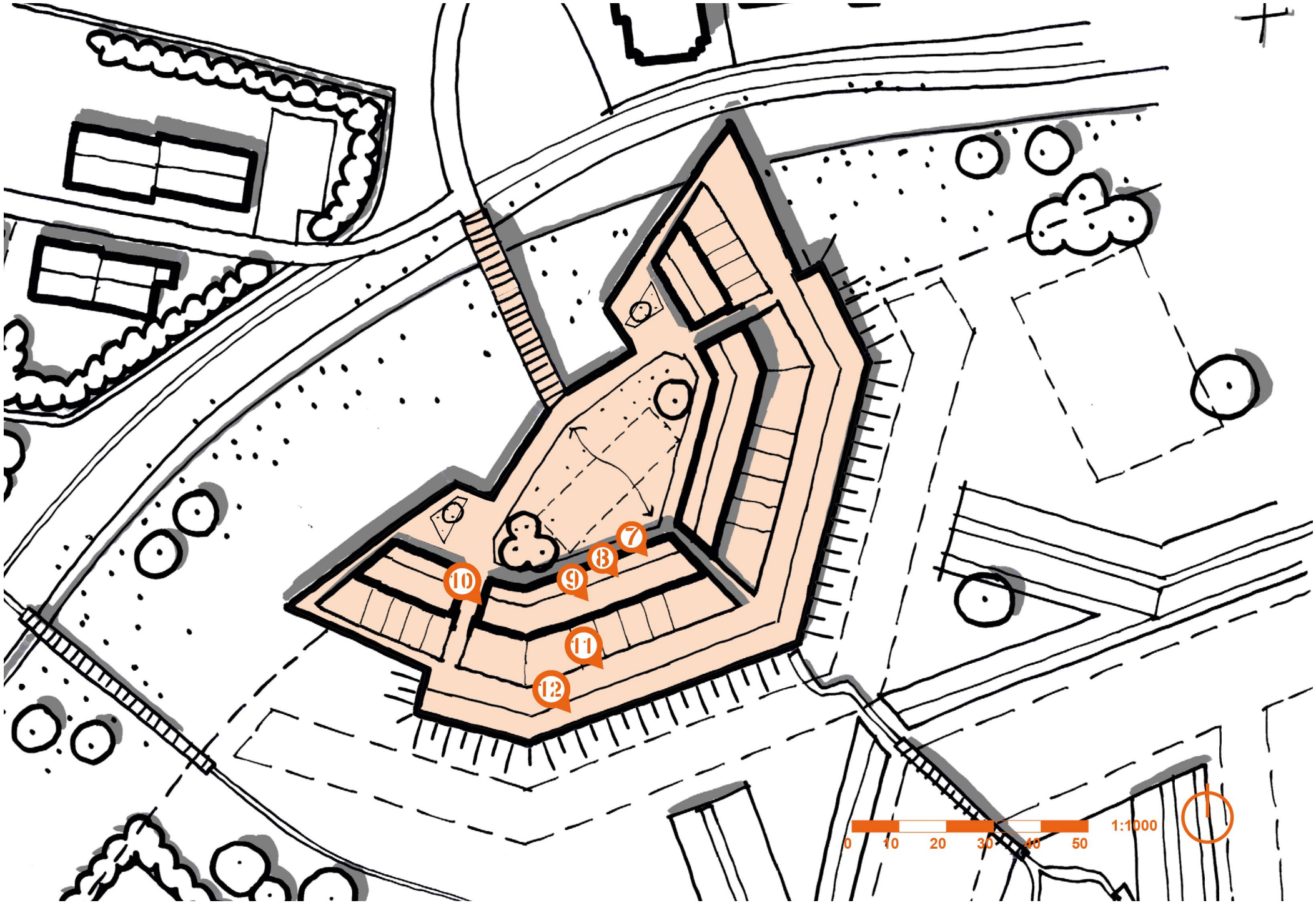

6
4
5
6
1:1000
0
10
20
30
40
50

Kwaliteitsaspecten
Fort Geldersoord

4. Inrichting centraal gelegen groene ruimte
De centraal gelegen groene ruimte is open van karakter en geeft letterlijk ruimte aan het fort. In de ruimte kunnen een aantal bomen (solitair of als boomgroep) worden geplaatst. De bomen zullen ten behoeve van het bodemarchief, in bakken plaatsen of gebruik maken van afschermende folie (ter beoordeling van archeoloog).
Ter plaatse van de groene ruimte stond ooit het garnizoensgebouw. Dit kan als aanleiding worden genomen om de inrichting van de centrale ruimte meer betekenis te geven. Daartoe mogen ook panelen of borden worden opgenomen die het verhaal van het fort vertellen.

5. Overgangsstrook / Stoepje
De woningen staan direct aan de collectieve binnenruimte van het fort. Om de overgang minder hard te maken is het mogelijk een overgangsstrook toe te passen. Deze toont zich in een afwijkende verharding (materiaal/kleur/ bestratingsverbanden). De strook maakt het mogelijk een tuinbankje of potplanten te plaatsen.

6. Groene wal parkzijde
Langs de parkzijde krijgt het fort een natuurlijke uitstraling met een groene wal van minimaal 1,8 meter hoog. Deze wal bestaat uit een met beplanting bedekt talud van aarde, dat steunt op een betonnen keerelement. Aan de binnenzijde van de wal worden de keerelementen bekleed met klimplanten, wat bijdraagt aan een groen en harmonieus geheel.

7
8
9
10
11
12
0
10
20
30
40
50
1:1000

Kwaliteitsaspecten
Fort Geldersoord

7. Dakvlak binnenzijde rijwoningen
Het dakvlak aan de zijde van de centrale ruimte kent geen voorgeschreven materiaal. Bij voorkeur wordt ook hier een keramische pan toegepast.

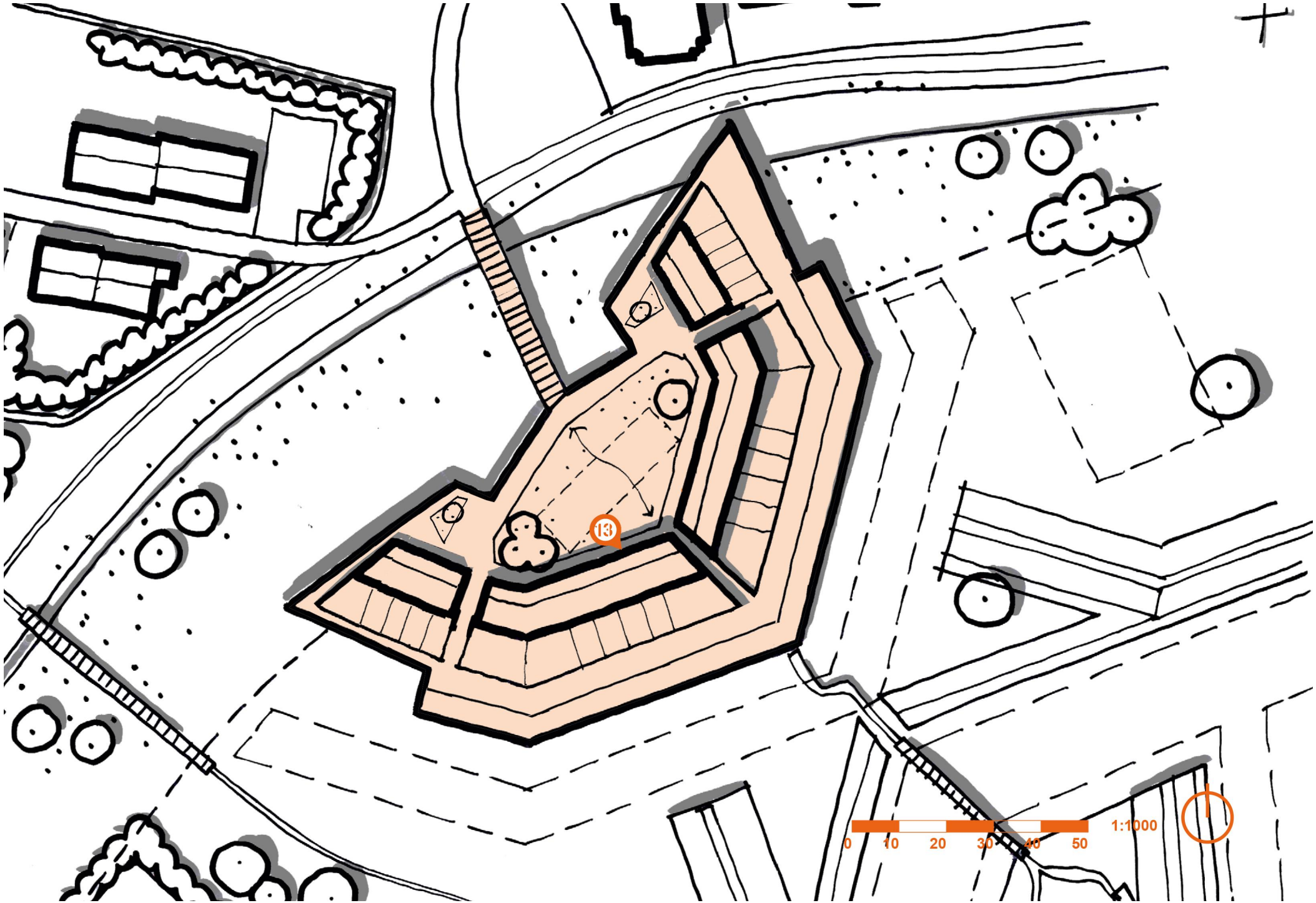
8. Dakvlak buitenzijde rijwoningen
Het dakvlak / de kap aan de zijde van het park (zuidzijde) is met een keramische pan uitgevoerd.

9. Daglichtopeningen in dakvlak
De daglichtopening in het dak aan de zijde van het park zijn bescheiden van omvang. Dit om het gesloten karakter van het dak te bevorderen. Voor de vensters geldt dat deze klein zijn en bij voorkeur niet in een vast formaat en ritme geplaatst worden. Eventueel metselwerk accent in de achtergevel versterker het beeld van de fortificatie.

10. Uitwerking kopgevels rijwoningen
De kopgevels van de rijwoningen zijn gesloten van aard en hebben geen vensteropeningen. Het toegepaste materiaal is in overeenstemming met dat van de voorgevel en/de ommuring. De kopgevels zijn uitgevoerd in metselwerk en/of hout als gevelbekleding.

11. Inrichting achterstraat
De achterstraat is vooral in gebruik door de bewoners van het fort. De inrichting van de achterstraat is dan ook anders dan de gekozen inrichting (materialen en kleuren) van de centraal groene ruimte. De inrichting is sober en doelmatig waarbij de overgang tussen de centrale ruimte en de achterstraat duidelijk herkenbaar/merkbaar is. Bij voorkeur krijgt deze overgang vorm middels een poort of haag. Scheiding tussen de achtertuinen en de achterstraat doormidden van een zwarte gaas hek met daarin begroeiing . De berging hebben een schuin en groene dak.

12. Parkeervoorziening
Achter de groene wal bevindt zich de collectieve parkeervoorziening. De aanrijroute naar de parkeerplaatsen wordt ingericht als eenrichtingsverkeer. Voor de parkeerplekken wordt een afwijkende materialisatie toegepast, bij voorkeur met grastegels, zodat ze opgaan in de groene omgeving.

13
1:1000
0
10
20
30
40
50

Kwaliteitsaspecten

Fort Geldersoord

13. Gevelontwerp rijwoningen

Het gevelontwerp van de woningen mag binnen een aantal belangrijke uitgangspunten als vrije opgave worden opgevat. Deze uitgangspunten zijn dat de woningen deel uitmaken van de fortificatie en dat de individuele herkenbaarheid van de woningen niet of nauwelijks aan de orde is, een sterk collectief beeld is het streven.

Als ontwerp kunnen de woningen als eigentijds worden gekenmerkt (herinterpretatie van het originele bouwwerk) waarbij besef wordt getoond van het historisch Fort Geldersoord. Bij voorkeur worden er neggen en/of terugliggende raampartijen toegepast zodat het gewenste robuuste karakter van het fort tot uitdrukking komt. De woningen hebben metselwerk in het gevelbeeld. Ander materiaal zoals bijvoorbeeld hout kan ook worden toegepast maar voeren nooit de boventoon. Het metselwerk is bruin tot rood-bruin genuanceerd. Optioneel hout als gevelmateriaal is donkergrijs tot zwart (gepotdekseld). De woningen hebben de entree aan de zijde van de centrale groene ruimte. De ordening van de entrees is niet vastgelegd. De woningen zijn (ten hoogste) opgebouwd uit twee lagen met een kap.

Colofon

JAN BAKERS.
ARCHITECTEN

Bakers Architecten BV
Lange Nieuwstraat 109
3512PG Utrecht
T +31 30 2314919
W bakersarchitecten.nl

19 maart 2026